

Warszawa, 5 czerwca 2024 r.
KL/306/85/KK/2024

Pani
Izabela Leszczyna
Minister Zdrowia

Szanowna Pani Minister,

W związku z trwającymi konsultacjami społecznymi projektu nowelizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (UC 18¹) Konfederacja Lewiatan niniejszym przedstawia swoje stanowisko.

Projekt zakłada wdrożenie do polskiego porządku prawnego Dyrektywy Delegowanej 2022/2100/UE wprowadzającej zakaz sprzedaży podgrzewanych wyrobów o charakterystycznym aromacie.

Wspomniany projekt, naszym zdaniem, nie uwzględnia dostatecznie realiów gospodarczych, ich potrzeb oraz potencjału, wzbudza wątpliwości prawne, a także w uzasadnieniu postępuje się niepełnymi danymi. W związku z powyższym pragniemy zwrócić uwagę Pani Minister na argumenty przemawiające za wstrzymaniem się z implementacją Dyrektywy lub przynajmniej wprowadzeniem jak najdłuższego okresu przejściowego by producenci, plantatorzy, sprzedawcy oraz budżet państwa zdołali się przygotować na konsekwencje finansowe, których wspomniany zakaz będzie przyczyną.

¹ <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12385151/13057895/13057896/dokument667247.pdf>

member of

BUSINESSatOECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

W uzasadnieniu projektu podano m.in. kwotę 68 mln złotych z tytułu wycofania z rynku podgrzewanego tytoniu o aromacie charakterystycznym. Już wstępne dane resortu finansów wskazują jednak, że tylko za 2023 r. z tytułu podatku akcyzowego od podgrzewanego tytoniu do budżetu trafiło ponad miliard złotych. Autorzy zmian twierdzą, że tytoń podgrzewany o aromacie charakterystycznym stanowi aż 80% wolumenu (dane za Biurem ds. Substancji Chemicznych). Oznacza to, że już w 2023 r. dało to ok. 840 mln złotych z tytułu akcyzy. Projektodawcy nie ujęli także w uzasadnieniu faktu istnienia mapy akcyzowej, czyli dokumentu wskazującego skalę corocznych podwyżek m.in. dla tytoniu do podgrzewania. Oznacza to, że jeszcze przez 3 lata (do 2027 r.), co roku podatek akcyzowy na ten towar będzie rósł o kolejne 10 %. Przekładając to na realia budżetowe należy jasno stwierdzić, że kwoty, które tam (budżet państwa) nie trafią to zdecydowanie powyżej miliarda złotych rocznie.

Gdy mowa o daninach publicznych, nie sposób zauważyć, że implementacja wspomnianej Dyrektywy odbije się także na samorządach i ochronie środowiska. W ocenie skutków regulacji pominięto także straty dla budżetu jednostek samorządu terytorialnego z powodu utraconych planowanych przychodów wynikających z opłaty produktowej przewidzianej w ustawie wdrażającej Dyrektywę Single-Use Plastic. Zakładając, zgodnie z OSR, iż konsumpcja nowatorskich wyrobów tytoniowych jest na poziomie 5 296 942 000 sztuk, to budżet JST zostanie uszczuplony o 2,65 miliona złotych (opłata wynosi 0,01 zł. za paczkę sprzedanych wyrobów). Dodatkowo JST mogą stracić 265 000 zł. na publiczne kampanie edukacyjne przewidziane w w/w ustawie. Tak więc OSR pomija straty w budżetach JST, które będą wynosić ok. 3 miliony złotych rocznie.²

Należy także zwrócić uwagę na pieniądze, które niestety Polska może być zmuszona zapłacić w ramach odszkodowań koncernom tytoniowym, plantatorom tytoniu i sprzedawcom. Alarmowaliśmy w piśmie z 20 marca 2024 r. m.in. resort rozwoju i technologii, że przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej toczy się postępowanie, którego wynik może skutecznie podważyć podstawy implementowanej dyrektywy delegowanej. Sprawa toczy się od grudnia 2023 r. gdy Sąd Najwyższy Irlandii zwrócił się do TSUE z pytaniami: czy dyrektywa delegowana jest nieważna z tego powodu, że wykracza poza uprawnienia przyznane w art. 7 ust. 12 i art. 11 ust. 6 dyrektywy 2014/40/UE, w świetle art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, jak również czy dyrektywa delegowana jest nieważna z tego powodu, że Komisja

² [Ustawa z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej oraz niektórych innych ustaw \(sejm.gov.pl\)](https://sejm.gov.pl)

nie była uprawniona do stwierdzenia, że nastąpiła istotna zmiana okoliczności w rozumieniu art. 7 ust. 12, art. 11 ust 6 lub art. 2 pkt 28 Dyrektywy 2014/40/UE?

Jeżeli Trybunał podzieli wątpliwości skarżących i potwierdzi, że przepisy dyrektywy głównej 2014/40/UE, zostały naruszone przez dyrektywę delegowaną 2022/2100/UE będzie to oznaczało, że państwa które ją implementowały mogą zostać pozwane o odszkodowania z tytułu utraconych korzyści przez podmioty gospodarcze z całego łańcucha dostaw wyrobów tytoniowych do podgrzewania. Finalnie rachunek, który polskiemu podatnikowi przyjdzie zapłacić może być o wiele wyższy niż kwota, z której rezygnuje wykonując zapisy dyrektywy delegowanej. Wpisanie do projektu ustawy 3 miesięcznego okresu przejściowego na usunięcie towarów z rynku w czasie gdy na samo ich zgłoszenie w Biurze ds. Substancji Chemicznych jest 5 miesięcy, jest niezrozumiałe. W przypadku papierosów mentolowych w 2014 r. ówczesne Ministerstwo Gospodarki wynegocjowało 4. lata okresu przejściowego, tak by po przyjęciu dyrektywy produktowej i negocjacjach moment na usunięcie produktów ze sklepów ustanowić na 20 maja 2020 r.

W ocenie skutków regulacji wykazano, że wprowadzenie zakazu wpłynie na poprawę zdrowia publicznego. Nie wskazano jednak w jaki sposób miałyby to nastąpić. Kwestia możliwości używania podgrzewanego tytoniu o aromatach charakterystycznych jest kluczowa dla dorosłych konsumentów, którzy zdecydowali się zrezygnować z palenia papierosów, czyli najbardziej szkodliwej formy przyjmowania nikotyny, na rzecz podgrzewania tytoniu, który jest mniej szkodliwy. Zabranie zatem tej możliwości jest sprzeczne z poprawą zdrowia publicznego, gdyż konsumenci przeniosą się na używanie innych, nieprzebadanych smakowych wyrobów nikotynowych albo wrócą do palenia smakowych nielegalnych i najbardziej trujących papierosów.

Uzasadniając zapisy nowelizacji ustawy jej autorzy podkreślili, że zakaz sprzedaży wkładów tytoniu do podgrzewania o aromacie charakterystycznym nie wpłynie na rynek pracy. Naszym zdaniem będzie dokładnie odwrotnie. Globalne koncerny tytoniowe inwestują w Polsce kolejne miliardy złotych by tu produkować wkłady tytoniu do podgrzewania. Gigantyczne pieniądze wydawane na miejscu nie ustępują kwotom z innych branż jak IT czy automotive. Wycofanie z rynku tak dużej części produktów może doprowadzić do zahamowania a nawet wyniesienia linii produkcyjnych tam, gdzie warunki będą bardziej sprzyjające. Wprost łączy się z to redukcją miejsc pracy a rykoszetem odbije się na polskim rolnictwie, które od lat korzysta z obecności koncernów w Polsce.

Wreszcie nie wolno zapominać o tym, że każda złotówka wydana na inwestycje w Polsce podnosi jakość naszego bezpieczeństwa, zwłaszcza gdy mowa o inwestycjach międzynarodowych

koncernów. Dlatego zwracamy się z prośbą o ponowne rozważenie skutków wprowadzenia do polskiego porządku prawnego regulacji, która niesie za sobą ryzyka prawne, budżetowe oraz gospodarcze (m.in. sektor rolniczy, produkcja i dystrybucja) i wzięcie pod uwagę argumentacji przedstawionej w niniejszym piśmie.

Z poważaniem

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Do wiadomości:

1. Pan Maciej Berek – Minister – członek Rady Ministrów, Przewodniczący Komitetu Stałego Rady Ministrów
2. Pan Andrzej Domański – Minister Finansów
3. Pan Krzysztof Paszyk – Minister Rozwoju i Technologii
4. Pan Czesław Siekierski – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi